

Vammaispalvelulain muutokset 1.9.2009

Vammaispalvelulain mukaisen henkilökohtaisen avun järjestämiseen liittyvät säännökset muuttuivat 1.9.2009 alkaen.

Vaikeavammaisella on 1.9.2009 alkaen subjektiivinen oikeus henkilökohtaiseen apuun, jos vammaispalvelulain edellytykset muuten täyttyvät. Kunnan on järjestettävä henkilökohtaista apua päivittäisiä toimia, työtä ja opiskelua varten siinä laajuudessa kuin vaikeavammaisen henkilö sitä välttämättä tarvitsee. Kunta ei voi enää määrärahoihin vedoten evätä henkilökohtaista apua, jos hakija täyttää laissa olevat edellytykset palvelun saamiselle.

Lakimuutos velvoittaa kuntia myös aloittamaan vammaisen henkilön palvelutarpeen selvittämisen viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä yhteydenotosta. Palvelusuunnitelma on laadittava ilman aiheetonta viivytystä ja palveluja koskevat päätökset on tehtävä viimeistään kolmen kuukauden kuluessa niitä koskevan hakemuksen tekemisestä.

Samalla henkilökohtainen apu on säädetty asiakasmaksulain muutoksella maksuttomaksi palveluksi (4 § 5 kohta).

Lue muutoksista tarkemmin:

STM tiedote Kuntainfo 4/2009 01.07.2009 Vammaispalvelulain muutokset 1.9.2009 lukien

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987/380

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

Henkilökohtaisen avun maksuttomuus

Henkilökohtaisesta avusta ei siis voida pääsääntöisesti periä maksua. Asiakasmaksulain 4 § 5 kohdan mukaan henkilökohtaisesta avusta voidaan kuitenkin periä maksu, jos henkilö saa niihin korvausta muun lain kuin vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain nojalla.

STM:n em. kuntatiedotteessa on tässä kohdassa virhe, kun siinä todetaan, että ”Kyseeseen tulevat pääasiassa lakisääteiset tapaturman ja liikennevahingon perusteella maksettavat vakuutuskorvaukset.” Tapaturmavakuutuslainsäädännön nojalla ei korvata henkilökohtaisesta avustajasta aiheutuvia kustannuksia. Tällaista korvausetuutta ei tapaturmavakuutuslaki tai tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annettu laki tunne.

Henkilökohtaisen avun järjestämistavat (vammaispalvelulain 8 d §)

Kunta voi järjestää henkilökohtaista apua:

- 1) korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset,
- 2) antamalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluiden hankkimista varten palvelusetelin, tai
- 3) hankkimalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluita julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai järjestämällä palvelun itse taikka sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa.

Tapaturmavakuuttaminen

Henkilökohtainen avustaja -järjestelmässä vaikeavammaisen henkilö toimii avustajan työnantajana ja on siten tapaturmavakuuttamisvelvollinen kuten tähänkin saakka on ollut. Hän saa kunnalta korvauksen avustajan palkkaamisesta aiheutuviin kustannuksiin sekä muihin kohtuullisiin avustajasta aiheutuviin välttämättömiin kustannuksiin. Henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvia kustannuksia ovat avustajalle maksettavan palkan lisäksi työnantajan maksettavaksi kuuluvat lakisääteiset maksut ja korvaukset, kuten lakisääteinen tapaturmavakutusmaksu. Kunnan on tarvittaessa ohjattava ja autettava vaikeavammaista henkilöä avustajan palkkaukseen liittyvissä asioissa. Tilanne säilyy tapaturmavakuuttamisen kannalta siten samanlaisena kuin ennen lakimuutosta.

Lain mukaan henkilökohtaisena avustajana ei voi toimia vaikeavammaisen henkilön omainen tai muu läheinen henkilö, ellei sitä erityisen painavasta syystä ole pidettävä vaikeavammaisen henkilön edun mukaisena. Jos hoitaja on vaikeavammaisen kanssa samassa taloudessa asuva perheenjäsen, ei hän kuulu vakuutuksen piiriin tapaturmavakuutuslain 2 §:n perusteella.

Lisätietoja: lakimies Mika Mänttari, TVL, puhelin (09) 680 40 375

Tapaturmavakuutuslaitosten liitto (TVL)

PL 275 (Bulevardi 28), 00120 Helsinki

puhelin (09) 680 401 (Vakuutuskeskus), faksi (09) 680 40 514